

BESEDE SO NAŠIH MISLI OBRAZ

TONE RODE

(Govor na Slovenskem dnevu
v Slomškovem domu, 17.11.2013)

Spoštovani predstavniki skupnostnega življenja Slovencev v Argentini, spoštovani murskosoboški gospod škof dr. Peter Štumpf, dragi gospod delegat slovenske dušnopastirske pisarne dr. Jure Rode, spoštovani veleposlanik Republike Slovenije v Argentini, mag. Tomaž Mencin, drage Slovenke in Slovenci, dragi rojaki in prijatelji, dragi člani mojega, Slomškovega doma,

»Beseda je naših misli obraz«. Ob geslu letošnjega slovenskega dne sem se sprva zamislil potem pa vznemiril, ko sem prebral nadaljevanje izjave blaženega škofa Antona Martina Slomška: »Beseda je naših misli obraz, ima torej svetla, umevna in zastopna biti. Kdor zmešano misli, tudi nezastopno, zmedeno govori, torej poprej modro premisli, preden spregovori!« Zahtevna popotnica za nagovor! Bog mi pomagaj, poslušalci pa mi prizanesite, če ji ne bom kos.

Slovenski dan je vsako leto priložnost za razmislek o naši identiteti in o naši usodi. Naša identiteta je neločljivo povezana s slovensko besedo, naša usoda pa pogojena s potjo, ki smo jo prehodili skupaj.

Nahajamo se 12.000 km daleč od Republike Slovenije, v letu 2013, sredi argentinskega vele mesta, na vrtu slovenskega društva v Buenos Airesu, katerega danes vodijo potomci političnih emigrantov, še tretja generacija beguncev in izgnancev, ki si je uspešno postavila nov dom na ozarhah pampe. Zakaj naj bi se obremenjevali s težavami, daljne dežele svojih dedov?

Čeprav je nekdo izjavil, da je poslanstvo politične emigracije prenehalo imeti smisel s vzpostavitvijo samostojne, suverene, demokratične Republike Slovenije, kljub temu, da obstaja tudi v nas samih težnja, da se je le dobro že enkrat sprostiti in se živjeti v ta svet, v katerega smo integrirani, če tudi se nekateri mlajši zagotovo sprašujejo zakaj naj bi se trudili plesti niti povezovanja s Slovenijo, nas glas vesti spominja kdo smo in od kod prihajamo. Slovenec v svetu, potomec beguncev in izgnancev je danes še bolj kot kdaj prej poklican, da poleg naravne vraščenosti v družbo v kateri živi, še naprej ostane zvest ne samo svojim kulturnim in duhovnim koreninam temveč tudi in predvsem usodi, ki je posledica samosvoje, tragične in čudovite, dostojanstvene in presunljive prehojene poti. Filozof dr. Milan Komar je že v daljnem letu 1960 namenil te besede slovenski emigrantski skupnosti v Argentini: »Domovina in rod sta osnovni del naše usode; pomenita predvsem dve razsežnosti naših globinskih duhovno-telesnih vezi. Človeška napuhjenost tega ne more doumeti, saj ne uvidi, da je resničen jaz vedno vezan, vključen, v veliki meri dan, ne izbran ter da se svoboda plodno razvija samo v omejenem okviru. (...) Tudi velike zgodovinske spremembe, ki so nas doletele, begunstvo in izgnanstvo z vsem trpljenjem, so del naše usode. Nismo jih niti iskali niti izbrali. Nima smisla tajiti si to nesrečo, nima smisla manjšati njen pomen in živeti, kakor da bi se ne zgodila. Tisti, ki so nas pognali v svet, morda mislijo, da izključno iz lastne moči urejujejo tek dogajanja in, da poljubno grade

(Nadaljuje na 3 strani)

Pretekli dnevi so bili v Sloveniji kar razgibani. Stanko Stepišnik je po pogovoru s predsednico vlade Alenko Bratušek odstopil s položaja ministra za gospodarski razvoj in tehnologijo. Stepišnik je bil namreč v preteklih dneh deležen kritik koalicijskih partneric zaradi sodelovanja podjetja Emo Orodjarna, katerega solastnik je, na razpisih za pridobitev državnih subvencij. Iz Komisije za preprečevanje korupcije so sporočili, da v postopku zaradi dodelitve subvencije Emo Orodjarni doslej ni potrdila neposredne kršitve zakona o integriteti in preprečevanju korupcije, je pa ugotovila nepravilnosti v pogodbi med ministrstvom in družbo. Vlado Alenke Bratušek je tako po ministru Igorju Maherju, na katerega so letele kritike zaradi črne gradnje, doletela že druga menjava.

Zatem pa je odstop napovedal še minister za zdravje Tomaž Gantar. V pismu premierki Alenki Bratušek je zapisal, da se je za nepreklicni odstop odločil, ker ne more izpeljati sprememb, ki bi zagotovile uspešen zdravstveni sistem.

»V Sloveniji ni prave pripravljenosti, da bi bil zdravstveni sistem bolj

Sedaj pa odstopi

sodoben, da bi bil primerljiv z drugimi državami,« je dejal minister, član stranke DeSUS, na novinarski konferenci, kjer je pojasnjeval, zakaj se je odločil za odstop. Razlog za to je tudi v različnih pogledih znotraj koalicije na zdravstvo. »Prišli smo v situacijo, ki je neobvladljiva,« je dejal in priznal, da imata znotraj koalicije SD in DL diametralno nasprotna mnenja glede vprašanja koncesionarjev. Meni, da ne bo sprejet noben tak zakon, kjer ne bo koncesionarjev, kar zagovarja SD. »Pride trenutek, ko ne vidiš izhoda. Ocenil sem, da reforme ne morem sprejeti na ta način. Zavedam se kritičnosti situacije. Nakopičilo se je veliko očitkov, tudi znotraj koalicije. Na neki točki ni šlo več,« je pojasnjeval svoj motiv za odstop.

Po drugi strani, Državni zbor po 15 urah razprave ni podprl zahteve poslanske skupine SDS za razrešitev finančnega ministra Uroša Čuferja. Z očitkom, da deluje v škodo javnih financ in s tem državljanov, se je strinjalo 28 navzočih, proti jih je bilo 48. SDS je zahtevo za interpelacijo vložila zaradi likvidacije Probanke in Factor banke ter razrešitve poslanca

SDS Andreja Šircija z mesta neizvršnega direktorja v t.i. slabi banki.

Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj Sloveniji za prihodnje leto napoveduje 0,9-odstotni upad bruto domačega proizvoda, potem ko je spomladi pričakovala še 0,1-odstotno gospodarsko rast. Za letos OECD ostaja pri oceni o 2,3-odstotnem gospodarskem krčenju, v 2015 pa naj bi Slovenija zabeležila 0,6-odstotno rast.

O stanju v državi so govorili tudi na vrhu slovenskega gospodarstva, ki ga je pripravila Gospodarska zbornica Slovenija. Gospodarstveniki so opozorili na težave, s katerimi se srečujejo pri svojem delu, in pozvali k hitremu ukrepanju. Po mnenju predsednika zbornice Sama Hribarja Miliča je treba sprejemati ukrepe v smeri, ki bodo zagotovili gospodarsko rast; gospodarstvo da ima potenciala za rast, vendar pa je treba ukrepati hitro. Premierka Alenka Bratušek je medtem opozorila, da vlada v tem kratkem času ni mogla izničiti posledic gospodarske krize, zadovoljna pa je, da ji je v minulih mesecih uspelo zaustaviti negativne trende.

Razpis Urada za leto 2014

Na podlagi Zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja

in Uredbe o izvajanju finančnih podpor za ohranjanje in razvijanje slovenske identitete zunaj Republike Slovenije je Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu objavil Javni razpis za finančno podporo Slovincem po svetu.

Cilj razpisa je utrjevanje in ohranjanje narodne, jezikovne ter kulturne identitete; krepitve gospodarske dejavnosti; vključevanje mladih in dejavnosti za mlade; krepitve znanstvene dejavnosti; vzdrževanje struktur in dejavnosti Slovencev po svetu ter medsebojno povezovanje oziroma čezmejno povezovanje.

Na javni razpis se lahko prijavijo tako pravne kot fizične osebe iz tujine, kakor tudi posamezniki, ustanove, društva, organizacije in poslovni subjekti, ki v Republiki Sloveniji delujejo na področju povezovanja in sodelovanja s Slovenci po svetu.

Dokumentacija javnega razpisa (obrazec za prijavo, pogoji in merila za dodeljevanje sredstev, navodila ter vzorca) je na razpolago na spletni strani Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu <http://www.uszs.gov.si>.

Vloga mora biti obvezno posredovana na prijavnem obrazcu in v zaprti ovojnici.

Za prepozno se šteje vloga, ki ni bila oddana na pošti do vključno 27.12.2013 oz. do tega dne ni bila do 15. ure osebno predložena v tajništvo Urada.

Prepozno oddane vloge se ne bodo uvrstile v izbirni postopek.

Vsa dodatna pojasnila in informacije dobite na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu vsak dan med 9. in 14. uro, tel: 01 230 80 00, faks: 01 230 80 17 ter po elektronski pošti na naslovu urad.slovinci@gov.si

Še ena stranka?

Dejstvo je, da Gibanje vseslovenska ljudska vstaja, Odbor za pravično in solidarno družbo in Mreža za neposredno demokracijo ustanavljajo stranko. »Dokazujemo, da smo se sposobni poenotiti, da znamo stopiti skupaj v imenu vseh prebivalcev in prebivalk,« je povedal Uroš Lubej iz VLV in med drugim dodal, da »smo ocenili, da vsako drobljenje sil, ki je nastalo v tem ljudskem vrenju v času vstajniškega gibanja, pomeni nevarnost, da se ne uresniči to, kar želimo - ustanovitev pravične in solidarne Slovenije. Ena je več kot tri. Gre za novo paradigmo.«

Predstavniki odbora za pravično in solidarno družbo Damjan Mandelc pa je pojasnil, da je Slovenija v prostem padu in da je ne morejo reševati tisti, ki so jo spravili na kolena. »V odboru za pravično in solidarno družbo smo presodili, da je potreben odločen in pogumen politični angažma. Ključno je združevanje, sodelovanje, gre za potrebo in zavezo,« je jasen Mandelc, ki poudarja, da je njihov cilj, da izpeljejo tisto, kar so zahtevali na protestih po državi, in sicer želijo obračunati s korupcijo, želijo si več transparentnosti, odgovorno politiko, braniti socialno državo, krepiti pravno državo, večji razvoj demokracije, pravično delitev ustvarjenega, večjo skrb za okolje, jasen in uresničljiv gospodarski program model.

Lenart Zajc iz Mreže za neposredno demokracijo pa je poudaril, da plenilske ambicije raznih klik ne morejo preprečiti samo z ulice. »Gre za povezovanje. Solidarnost namesto izločevanja. Sodelovanje namesto tekmovalnosti,« poudarja Zajc.

Predstavniki vstajniškega gibanja napovedujejo, da bo več znanega po kongresu stranke, ki naj bi bil v najkrajšem mogočem času. Najverjetneje bo ime stranke Solidarnost.

Bo to kaj pripomoglo k uspešnosti in bistvu slovenske demokracije?

Evropska Ljudska stranka zaskrbljena

Resolucija Evropske Ljudske stranke od dogajanja v Sloveniji še naprej odmeva.

V svoji izjavi je Evropska Ljudska stranka med drugim dejala: »V Evropski Ljudski stranki sledimo politični situaciji v Sloveniji z veliko zaskrbljenostjo. Prireditev, ki jo je organizirala

vladajoča koalicija in kjer so predsednik vlade, predsednik republike in ljubljanski župan sedeli v prvi vrsti, je res nekaj, kar je potrebno obravnavati. To povečevanje totalitarizma, povečevanje komunizma, slike Che Guevarre, ti napadi na tisto, kar imenujejo imperializem in kapitalizem

in tudi zelo ekstremno protievropski ton koncerta, kjer pevec pravi, da je EU banda roparjev in da smo gangsterji, kjer premier ploska tem žaljivkam proti Evropski uniji. Neverjetno je, da lahko vlada države članice EU podpira takšne žaljivke proti Evropski uniji.«

70 LET SMRTI FRANCETA BALANTIČA

V ognju groze je izgorel

Mineva 70 let od smrti pesnika Franceta Balantiča, ki je umrl le nekaj dni pred svojim dvaindvajsetim rojstnim dnevom, v goreči hiši v Grahovem pri Cerknici. Ob obletnici njegove smrti je pri založbi Družina izšla monografija *In vendar si za pevca me izvolil*. V Cerknici pa so mu v petek zvečer pripravili spominsko slovesnost (glej spodaj poročilo našega dopisnika).

V povojnih desetletjih prepovedan pesnik France Balantič, doma iz Kamnika, je bil študent slavistike, ko so ga Italijani prijeli in odpeljali v Gonars. Po vrnitvi iz taborišča se je pridružil vaškim stražam. Kot je preroško napovedal v svoji pesmi, je umrl v »ognju groze«, v Krájčevi hiši v Grahovem, kjer so imeli postojanko. Dakijeve čete so po obleganju v noči iz 23. na 24. november 1943 v vasi zažgale več hiš in cerkev, čeprav jih je takratni duhovnik Vinko Šega prosil, naj pustijo vsaj svetišče. V ognju je našlo smrt triindvajset vaških stražarjev in še nekaj domačinov. Vinko Šega je medtem, ko so partizani znosili deske na kor in zanetili ogenj, lahko rešil le Najsvetejše.

France Balantič je pesmi začel objavljati leta 1940. Zgledoval se je pri Gradniku ter ekspresionistični in katoliški pesniški tradiciji. Glavni motivi njegovih pesmi so zemlja, ljubezen, smrt, predvsem pa odnos do Boga. Oblikovno sodi med boljše slovenske sonetiste. Prvi sonetni venec je napisal že kot osmošolec, drugi je ostal nedokončan. Balantičeve pesmi so prvič izšle leta 1944 v zbirki z naslovom *V ognju groze plapolam*. V povojnih desetletjih je bil Balantič v Sloveniji zamolčan in prepo-

France Balantič

vedan. Zato pa je bil toliko bolj prisoten v demokratični emigraciji. Med nami v Buenos Airesu je Slovenska kulturna akcija že leta 1956 izdala zbirko njegovih poezij, ki jo je uredil in spremno študijo napisal dr. Tine Debeljak. Nato pa je pri SKA (1976) izšlo še Balantičevo Zbrano delo. Tudi na pobudo voditeljice in učiteljice Angelce Klanšek se tečaj v Našem domu v San Justu imenuje *šola Franceta Balantiča*.

V osemdesetih letih se je v Sloveniji o njem spet lahko začelo govoriti javno, izšla je tudi *Muževna steblika* - prva Balantičeva zbirka po vojni. Pred letošnjo 70. obletnico njegove smrti je pri založbi Družina izšla dokumentarna monografija *In vendar si za pevca me izvolil*. V njej je France Pibernik zbral obsežno dokumentarno gradivo, od ohranjenih pesnikovih dokumentov in izbranih rokopisov, do pisem in fotografij. Pibernik je eden najboljših poznavalcev Balantiča, saj se mu posveča ves povojni čas. Zanj se je začel zanimati ob prebiranju Slovenčevega koledarja za leto 1945, v katerem je Tine Debeljak pisal o smrti šestih pesnikov, ki jih je vzela vojna.

France Pibernik je med drugim izdal zbirko Balantičevih izbranih pesmi *Tihi glas piščali* in literarno monografijo *Temni zaliv Franceta Balantiča*, zdaj pa še omenjeno dokumentarno monografijo.

V domovini ga slavijo kot pesnika. Mi pa se ga spominjajo tudi kot vaškega stražarja, ljubitelja svobode in mučenca, ki je daroval svoje življenje na oltarju najbolj svetih idealov.

Naslovica izdaje SKA iz leta 1956

VTISI IZ SLOVENIJE

Živ spomin na pesnika

(Od našega dopisnika)

V Zbranih delih slovenskih pesnikov in pisateljev (čez 250 zvezkov) je v šestdesetih letih izdavanja le pet osrednjih avtorjev doživelo ponovno izdajo: France Prešeren, Simon Jenko, Janko Kersnik, Dragotin Kette in Srečko Kosovel. Tem petim literatom, klasikom se s ponovljeno, ponatisnjeno izdajo letos pridružuje France Balantič. Njegova zbrana dela so se pozno pridružila zbirki slovenskih klasikov (leta 2008). Vendar so nova dognanja o pesnikovem življenju in delu izpod peresa Franceta Pibernika in dejstvo, da je prva naklada pošla v pičlih treh mesecih, prepričala Znanstveno raziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU), da se je odločil za novo, izpopolnjeno izdajo.

»France Balantič, skupaj z Ivanom Hribovškom, zaključuje celotno dobo slovenske poezije in leposlovja pred drugo svetovno vojno. To obdobje se z njima sklepa. Dva izjemno mlada pesnika sklepata dolg slovstveni razvoj, potem pa v literarni zgodovini z vojnim in revolucionarnim časom nastane kot neko pogorišče in po tem času celotna slovenska kultura opazno pade in se potem komaj komaj dolgo pobira šele ob petdesetih letih.«

Takole je med drugim povedal predstavnik ZRC SAZU in založbe Družina dr. Matija Ogrin na prireditvi ob predstavitvi dokumentarne monografije France Balantič ter ponatisa dopolnjenega Zbranega dela Franceta Balantiča, naslovljeni *Spomladi bom kot gaber ozelenel* v Kulturnem domu v Cerknici v petek, 22. novembra.

France Pibernik, avtor nove monografije o Balantiču z naslovom *In vendar si za pevca me izvolil*, je v kratkih besedah predstavil posebnosti pesnikovega življenja in dela ter se pomudil v dejstvu, da je pesnik »postal predmet Službe državne varnosti (kasnejše UDBE, op.p.), kar potrjuje domnevo, da je bil Balantič (že mrtev, op. p.) v povojnem času izjemna postavka tudi v najvišjih politič-

Mag. Stane Okoliš

bojih s partizani zgorel v Grahovem 24. novembra 1944, torej pred 70. leti.

Kako jo nagovarjajo Balantičeve poezije je povedala direktorica Knjižnice Jožeta Udoviča Marija Hribar, pozdravne besede pa je izrekel župan občine Cerknica Marko Rupar. Video predstavitev je spremljal glas gledališke igralke Marijane Brecelj, ki je brala odlomke iz Pibernikove monografije, igralec Brane Gruber pa je občuteno recitiral Balantičeva dela. Trio mladih flavtistk iz Glasbene šola Frana Gerbiča je večeru dodal še muzikalično noto.

Vse to se je dogajalo pred publiko, ki je napolnila elegantno dvorano Kulturnega doma. Med prisotnimi je bila tudi pesnikova sestra Tilka Balantič Jesenik, ki je bila ob županovem pozdravu deležnega močnega aplavza.

GB

nih krogih». Spomnil je tudi, da je prav v Cerknici bila prva povojna komemoracija v Sloveniji za Balantičem, ko so mu leta 1990 pred šolo v Grahovem postavili spomenik, uredili skupni grob, kjer počiva s svojimi padlimi soborci ter pripravili slovesno akademijo.

Mag. Stane Okoliš, direktor Slovenskega šolskega muzeja, je v kratkih besedah predstavil časovne in terenske okoliščine v dneh, ko je France Balantič v

Dr. Matija Ogrin

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Dogodke preteklega tedna bi lahko povzeli v eno besedo: presenečenje. Vendar moramo biti zelo pazljivi. Star slovenski pregovor trdi, da »ni vse zlato, kar se sveti«. V ta okvir lahko postavimo spremembe, katerim smo priča te dni.

Ko pade simbol. V zadnji številki smo še trdili, da bo polemični sekretar za notranjo trgovino (Guillermo Moreno) ostal na svojem mestu. List je bil v tisku, ko je Moreno že podal odstop. Kako to? Predsednica je še pred kratkim trdila, da bo ob njej do konca mandata. Predstavljal je namreč neke vrste model kirchnerističnega funkcionarja. Bil je simbol vlade in njenega nastopanja: nasilen, objesten, stalno napadalen. A ga je končno gospa Cristina žrtvovala. Ta gesta predstavlja nov politični položaj na vladnem odru. Poraz, ki ga je vlada doživela na dopolnilnih parlamentarnih volitvah (pa uradno nikdar priznala), je določil tudi novo razmerje sil. Znova so prišli do besede peronistični guvernerji in župani. Kot so dolga leta molčali spričo zakoncev Kirchner, so sedaj spregovorili. Pripravljeni so ubogati, a ne za ceno lastnega poraza v svojih »graščinah«. In popolnoma jasno so predsednici zadnje čase dopovedovali, da je spričo inflacije in pomanjkanja varnosti težko misliti na volilni uspeh. In Moreno je bil simbol inflacije, katero je zanikal in pretvarjal vsa zadnja leta. Sedaj je odšel - na diplomatsko predstavništvo v Italiji, kjer bo trgovski skupni grob, kjer počiva s svojimi padlimi soborci ter pripravili slovesno akademijo.

Kam plujemo. V novo nastalem položaju je popolnoma vidno bipolarno razmerje sil. Predsednica bo ukazovala iz ozadja. Zdravstveno stanje ji ne dopušča preveč aktivne udeležbe. Zato bo politični del postopanja vodil novi šef ministrov Capitanich, gospodarstvo pa novi minister Kicillof. Capitanich je po svoje zanimiva figura. Ima najboljši zveze s peronistično stranko, ki se je z njim nekako vrnila na oblast. Vlada si želi s tem zagotoviti, da ji »graščaki« ne bodo še naprej uhajali v tabor župana mesta Tigre. Sergio Massa je namreč tudi še po volitvah povečeval svojo moč, in vztrajno dela na pripravi svoje politične zgradbe po vsej državi. Po drugi strani pa gospa Cristina z imenovanjem Capitanicha skuša zadati smrtni udarec sanjam buenosaireskega guvernerja. Daniel Scioli je načrtoval, da se bo naslonil na peronistično stranko in tako, obdan

od guvernerjev, županov in sindikatov dokazal, da je najboljši, če ne edini možni vladni kandidat. Sedaj mu to mesto prevzema novi šef ministrov. Gospa je ubila dve muhi na en mah: pobotala se je s stranko in odrinila Sciolija. Gospodarstvo pa je prešlo popolnoma v roke levičarske skupine La Cámpora, ki jo je ustanovil in jo vodi Máximo, sin predsednice. Smer in strategijo bodo odslej naprej določali mladi marksistični intelektualci. Kako bo ekonomija, ki se je zadnje čase dokončno sprla z tržnimi zakoni, uspeła rešiti težke probleme, ki so nastali zaradi pretiranega in skoraj norega poseganja države na vsa področja dejavnosti, si je težko predstavljati.

Čakajo nas težki časi.

Bog daj, da bi novi krmarji argentinskega življenja prav usmerjali ladjo. A mnogi opazovalci dvomijo o dobrem namenu in tudi o sposobnosti. Nekateri ukrepi, ki jih napovedujejo, sicer vzbujajo iskrico upanja: bolj prost uvoz industrijskih prvin, počasna odprava devizne klade (cepo), namen ureditve inozemske fronte (Pariški klub, poravnava s španskim podjetjem Repsol, itd). A to so napovedi, katerih izvedba je izredno težka. Po drugi strani pa je predsednica zatrdila, da bo vlada le še »poglobila model«, kar pomeni, da bo smer ista in še bolj ostra. Oba nova vladna veljaka sta tudi napovedala, da bodo skušali obdržati energetske cene v dosedanjih mejah, pa smo dan za tem doživeli splošno podražitev goriv. Nafta je v tekom leta poskočila že za 31%. To vzporedno pospešuje inflacijo. Ko že govorimo o inflaciji, omenimo, da nobeden od obeh ministrov ne uporablja te besede. »Sprememba cen«, »pričakovanje rasti«, karkoli, le da ni treba priznati, da so ga doslej krepko lomili. Kako skuhati vredno jed, če bobu ne rečemo bob? Kaže, da dvojnega tečaja tuje valute (dolarja) ne bo, čeprav je bila to ena močnih idej sedanjega ministra. Je pa jasno, da vlada pospešuje postopno devalvacijo. Uradni dolar vedno hitreje raste. To je po eni strani pozitivno, ker se priznava dejansko stanje domače valute, a tudi pospešuje inflacijo. Položaj je začaran krog, iz katerega bo zelo težko ubežati s marksističnimi teorijami. Vladni možje sedaj na široko vabijo predstavnike raznih sektorjev (tudi opozicije) na razgovore. A isto se je dogajalo po porazu leta 2009 - pa brez resne volje in kakih dosežkov. Bo sedaj kaj bolje?

BESEDE SO NAŠIH MISLI OBRAZ

(Prihaja s 1. strani)

novo družbo. Toda tudi oni se bodo, če se že niso, znašli vključeni med omejitve in končnosti in teža višjih, človeka presegajočih sil se bo kmalu dala čutiti z vso trdoto». (Milan Komar, Ljubezen do usode, Zbornik Svobodne Slovenije 1960, Buenos Aires).

Dragi prijatelji, ali se vam ne zdi, da smo še vedno poklicani biti pričevalci teh resnic, ki edine lahko premaknejo narod in družbo resnično na bolje? Ali se vam ne zdi, da podobne zle sile človeškega srca krojijo usodo obeh družb, obeh držav, Argentine in Slovenije? Ali ne gre pri obeh, za borbo z zlom, ki je tudi v nas samih, za borbo, če hočete, celo z eshatološko dimenzijo, kateri ne moremo ubežati?

Nadaljujmo razmislek z dr. Komarjem: »Vir vsega nereda je namreč, hybris, napuhnjenost človeškega duha, ki se že ne podreja več stvarnemu redu in ne priznava prave lestvice vrednot, ampak hoče stvari in dogodke podrediti svoji samovolji«.

»Nobena stvar ni tako zoprna človeškemu napuhu kot dejstvo tragike človeškega položaja v svetu. Za hybris (napuh) je tragičnost neznošno pohujšanje, spričevalo človeške nemoči in omejenosti, ki ga je treba po vsej sili zanikati. Napuh ne računa s človeško bedo, zahteva uspeh, kar hoče, in je ravno zato tako strašno nečloveški«. Oznanjevanje tragike zdravi hybris (napuh) in pomaga človeku, ki se noče izneveriti svojemu naravnemu bistvu«.

Dragi Slovenci: ali nismo kot skupnost, v kateri je vzcvetelo življenje in upanje, kljub morda najhujši življenjski tragiki, ki je doletela naš narod, kljub pomoru svojcev, kljub nehotenemu odhodu iz domovine svojih dedov, kljub nerazumevanju, pomilovanju in morda celo posmehovanju nekaterih rojakov iz matic, ne glede na okoliščine, po neizmerni Božji milosti, ki smo je bili deležni, dolžni prilično in neprilično pričevati za to eksistencialno upanje, za vrednote ki zmorejo odrešiti človeka in zagotovo tudi naš narod? Ali ni to naša nenadomestljiva naloga, naša usoda?

Dr. Komar nas spominja, da »pri Tomažu Akvinskem 'pietas' pomeni (ne pobožnost, temveč - op. pis.) vdanost in ljubezen do staršev in domovine. Staršev in domovine si nismo izbrali. Bili so nam dani z življenjem, zato upornost na tem mestu nič ne opravi. Smo, kar smo, pa čeprav nočemo biti (...) Pravo domoljubje je zato prepojeno z duhom sprejetja naravnih danosti in je zanj značilna zavest pripadnosti, odvisnosti in povezanosti«.

Dragi prijatelji, iz teh vrednot sem črpal v zibelki slovenskega doma v Argentini, te vrednote diham med vami tudi danes, ta pogled na svet hočem živeti kjerkoli bom in dokler bom. Prepričan sem, da je ena od neodtujljivih odgovornosti naše emigracije svoje rojake v matici potrpežljivo a vztrajno, prijateljsko a odločno, še

naprej spominjati na vrednote sprejetja usode in posledične odgovornosti, ne kot nekega determinističnega jarma, kateremu se ne moremo upreti, temveč kot poslanstva, ki nam ga je dano izpolniti. Dr. Komar pravi, da »ljubezen do usode nudi torej edino trdno podlago naši dejavnosti v svetu in v zgodovini (...) Ljubezen do usode ne zmanjšuje zavesti svobode in odgovornosti, ki išče svoje rodovitno polje v mejah stvari, ki so od nas odvisne (...) Dosledna pot zdomstva zato ni lahka, ne vabi častihlepnih, za bleščečimi karierami težečih src. A utegne pritegniti nekaj resnejših ljudi, ki jih zunanji blesk ne mika, ki vedo, da je vsaka pot navzgor pot trpljenja, da izogibanje trpljenju na široko odpira vrata infantilizmu, življenjski nezrelosti in človeka nevredni plitvosti. (...) Naša topla misel se tu obrača k mladini, k njeni neizčrpani življenjski radodarnosti, k njenemu plemenitemu pogumu, k njenemu odklanjanju lagodnega konformizma«.

Biti Slovenec, v matici, zamejstvu ali v svetu, nikoli ni bilo lahko, vendar se zdi, da je danes vse težje. Čas evforije suverenosti in osamosvojitve je mimo. Slovenci se nahajamo sredi krize vrednot, upanja v prihodnost in zaupanja v naše lastne moči. Uresničili smo tisočletne sanje in si izbrali lastno državo, storili veliko korakov naprej, vendar danes tudi spoznavamo, da smo mlado državo spravili do točke, ko je ogrožen njen svobodni in demokratični razvoj v okviru združene Evrope.

Kako smo lahko tako nizko padli v tako kratkem času? Kaj je šlo tako narobe, da smo sedaj tu, kjer smo? Tu ne gre samo za uvoženo gospodarsko krizo; pod vprašajem je sam ustroj našega družbenega dogovora. Prepričan sem, da je za to stanje kriva neuspela tranzicija iz komunističnega režima v resnično demokracijo, ki je pravična do vseh njenih državljanov. Recimo bobu bob: Slovenci smo ves ta čas živeli pod vplivom miselnosti nekdanjega vodje komunistične partije in kasnejšega predsednika države, ki je v prelomnih trenutkih pred dvaindvajsetimi leti rekel: »Nič ne bo več tako, kot je bilo«, a se bojim, da si je ob tem v mislih, da bi v resnici vse bilo čim bolj tako kot je bilo. Dejstvo je, da so se sile kontinuitete preteklega nedemokratičnega režima skrbno držale Lampedusovega reka: »Veliko stvari je potrebno spremeniti, da lahko ostane vse isto«. Priznati si je treba, da je bila temu stanju nemalokrat funkcionalna tudi množica neangažiranih, poštenih ljudi, tudi kristjanov, tudi pomladne stranke, saj dokler je šlo naprej in navidezno navzgor, nihče ni želel v temeljih pretresti zgradbo na katerih sloni slovenska država, pa če tudi so to še vedno zamolčani zločin, institucionalizirana laž in zacementirani privilegiji tistih, ki so si jih na neupravičen način

Slavnostni govornik Tone Rode

pridobili v časih titoizma. Tako so nas v procesu duševne osvoboditve, modernizacije in demokratizacije prehiteli prav vse tranzicijske države srednje Evrope, pa čeprav smo imeli na začetku navidezno daleč najboljše izhodišče.

Modri sogovornik me je pred dnevi spomnil, da naših slabih nagnjenj ne smemo jemati preveč ležerno. Smo v nekem smislu, nevaren narod. Ne podcenjujmo, kar se trenutno dogaja v slovenski družbi in politiki. Pri vstajniških in drugih sedanjih družbenih procesih nikakor ne gre za nedolžne in nenevarne stvari. Omenjeni sogovornik me je spomnil, da Slovenci v dvajsetem stoletju nikakor nismo capljali za večjimi narodi, ko je šlo za podžiganje sprememb, dobrih ali slabih, miroljubnih ali nasilnih. V zgodovini dvajsetega stoletja smo prav mi zadali smrtni udarec dvema državama; SFRJ v devetdesetih letih preteklega stoletja, še prej pa tisočletni Avstriji in avstro-ogrskega cesarstvu (cesar je šel h Korošcu in ne h predstavniku kakega drugega naroda v iskanju zadnje rešitve, Korošec pa je takrat izjavil znane besede: »Majestet, es ist zu spaet - Veličanstvo, prepozno je«). Vmes pa so naši ljudje svojemu narodu načrtno zanetili domačo, kruto, sovjetsko, bratomorno revolucijo, kakršne ni poznal noben drug narod srednje Evrope. Zato ne bodimo naivni in ne mislimo, da nismo prav Slovenci zmožni prvi storiti nekaj nerazumljivo nepredvidljivega v teh kriznih časih Evrope.

Slovenija potrebuje resetiranje, ki pa ga ne bo brez angažiranosti, do sedaj v glavnem pasivnih gledalcev. Da se to zgodi moramo vsi, ki nam je mar za demokratične, republikanske, evropske in krščanske vrednote, biti čuječi in pripravljeni stopati na javni oder družbenega življenja. Tihe množice poštenih državljanov, obrtnikov, kmetov in podjetnikov, trgovcev in delavcev, ki Slovenijo držijo pokonci, morajo tudi aktivno vstopiti v politiko ali pa se vsaj dosledno udeležiti vsakih volitev. Državo je potrebno postaviti na nove temelje. Druga republika je danes nujna. Država ne potrebuje nove ustave, še manj večinskega sistema, zagotoviti pa mora, da se bo ustava, katero imamo, spoštovala ter, da bomo vsi enaki pred zakonom. Najbolj

potrebna pa je sprememba, ki edina lahko potegne za seboj vse druge: to je sprememba odnosa do strahotnega zločina, ki se je zgodil na slovenskih tleh po drugi svetovni vojni in o katerem priča več kot 600 grobišč po vsej Sloveniji. Ni nujno, da se vsi strinjamo s potekom in vlogami različnih dejavnikov med drugo vojno in revolucijo na slovenskih tleh, vendar dokler ne bomo kot družba jasno obsodili ta veliki zločin in se jasno opredelili do njega, dokler ne bo prišlo do konsenza o življenjsko potrebni osnovni pravičnosti za vse, ne bo mogoč korak naprej, ne bo mogoče iskreno iskanje resnice, ne bo začrtana pot za pomirjenje in spravo, ne bo mogoče biti v polnosti en narod s svojo državo, ne bomo družba in država usmerjena v prihodnost.

Tako je to zadevo razložil ustavni sodnik, dr. Jan Zobec, na zadnjem Zboru kristjanov v Otočcu, pred dobrim mesecem: »Sprava se bo najprej začela v bistvenem - pri temeljnem odnosu do človečnosti, se pravi pri človeka vrednem pokopu vseh mrtvih. Dokler na tej točki ne bo moralno-etičnega soglasja, dokler ne bo sprave, ki jo sam razumem ne (samo) kot spravo dveh sprtih strani, ampak kot nacionalno poenotenje na tako temeljni in absolutni točki, kot je odnos do umora in umorjenih ter do njihove pravice do groba, toliko časa ne bo normalne, civilizirane in ustavno integrirane Slovenije«. Profesor ustavnega in mednarodnega prava človekovih pravic, dr. Peter Jambrek, pa v zvezi s tem vprašanjem trdi da »družba ostaja zločinska toliko časa, dokler uspešno zastira spomin na svoj zločinski izvor«.

Zato, tu ali onstran oceana, na južni ali severni polobli, ostanimo zvesti sebi in svoji usodi na tem svetu. Potomci beguncev in izgnancev imamo poslanstvo opozarjanja na odnos do prazločina, do našega narodnega izvirnega greha: dokler se kot narod ne bomo opredelili do njega, dokler ne bomo izkazali pieteto in dolžno spoštovanje do vseh svojih mrtvih, predvsem pa iskreno iskali resnico naše polpreteklosti, ne bo svetle prihodnosti za naš narod.

»Jezik je hiša bitne resnice« pravi Martin Heidegger. Beseda je naših misli obraz. Naj bodo naše besede, besede upanja, besede vztrajnosti in predanosti Božji volji, predvsem pa besede poguma, besede resnice, ne zadnje pa tudi besede molitve. Verjamem v občestvo svetnikov, verjamem, da nobena kaplja krvi pred Bogom ni prelita zastonj, verjamem, da živi in mrtvi, ki že živijo v Bogu, tvorimo en narod, in da imamo v nešteto mučencih, priprošnjike, neverjetno duhovno moč, ki lahko spremeni naš narod na bolje. Zato molimo in preko njih prosimo za slovenski narod in prepričan sem, da se nam bodo

odprla še najtežja vrata.

Hvala vam, da vztrajate v zvestobi koreninam, hvala, da ste zgled življenja po vrednotah, ki so nam edine lahko pot v boljše čase. Pravijo, da se življenjska moč nekega naroda meri, ne po tem kako utripa njegovo jedro temveč po srčnosti in zvestobi, ki je še zaznavna v njegovih najbolj oddaljenih udih. Zato je močno zamejstvo in izseljenstvo, močna Slovenija v svetu življenjskega pomena za slovenski narod. Aktivno se angažirajmo v življenje naroda in slovenske države. Če kdo še ni uredil slovenskega državljanstva naj to stori čim prej. Če kdo ne hodi na slovenske volitve, naj se jih prične redno udeleževati. Slovenska država je država vsega slovenskega naroda: vsi nosimo odgovornost zanjo in z njo tudi pravice in dostojanstvo državljana in njenega polnopravnega člana. Ne nasedajmo propagandi nekaterih, češ, kaj se vtikate v naše zadeve, voliti imajo pravico le tisti, ki živijo na ozemlju matične Slovenije, vi pa skrbite za deželo, v kateri živite, saj je še bolj v škripih kot naša. Zavedajmo se moči manjšine. Pomislimo, kako je npr. leta 2000, v ZDA, v državi s 300 milijoni prebivalcev in zapletenim volilnim sistemom, George W. Bush bil izvoljen za predsednika, ker je v zvezni državi Florida tekmecca Al Gora premagal za razliko le 537 glasov.

Ostanite ponosni udje slovenskega naroda, čuječi in odgovorni državljeni Republike Slovenije. Hvala vam za zgled ljubezni do svojih korenin, do slovenskega jezika in identitete. Hvala za zgled korajžje in stanovitnosti! Delajte za svoj narod, ki vas potrebuje! Lipa je lipa, pa tudi, če je zrasla na ameriških tleh. Vsak ud narodnega telesa je dragocen in neponovljiv in nosi v sebi potencial, ki ga nihče drug ne more nadomestiti. Slovenci po svetu s svojimi različnimi izkušnjami in življenjskimi potmi bogatimo zakladnico narodnih sposobnosti in zmognosti. Kdo ve kje bo zraslo seme prenove, seme novega življenja? Samo On ve, On, ki pošilja dež in sonce, le On bo dal resnično rast... Morda pa se prav v slovenski sobotni šoli v Argentini danes vzgaja narodni buditelj ali buditeljica, ki bo igral odločilno vlogo v zgodovini notranje osvoboditve Slovencev. Zato še naprej bodimo to kar smo in vzgajajmo prihodnje generacije v zvestobi do samih sebe in sprejemanju lastnega poslanstva. Bodimo še naprej ljudje jasnih misli, žene in možje beseda, obrazi brez mask. Zaupajmo v Božjo previdnost, ki dela v nas in, na ne vedno razumljiv način, resnično spreminja svet. Tako bo ,preko pravih misli in idej, Slovenija dobila najlepši obraz resnice, pravice, sočutja in sodelovanja, upanja poln obraz svetle prihodnosti za prav vsak ud našega preizkušane naroda. Bog nam daj ta čas! Delajmo zanj. Slovenija, doma, v zamejstvu in v svetu, Slovenija brez meja, Bog te živi! Naj te On ohranja in prenavlja, tudi preko nas!

58. SLOVENSKI DAN in 52. OBLETNICA SLOMŠKOVEGA DOMA

Že nekaj dni pred »našo« nedeljo smo se umirili. Vremenske napovedi so prerokovale lepo vreme in vsi, organizatorji in obiskovalci smo si oddahnili. Dan je bil res izredno lep: sinje južno nebo in pomladno sonce v vsej

Predsednik Pavel Brula pozdravlja goste

svoji veličini.

Pa saj, ko smo se toliko priporočali našim zavetnikom za dobro vreme. 27. novembra smo namreč pripravili osrednji praznik naše skupnosti v tej deželi: Slovenski dan. Letos je sovpadal z obletnico Slomškovega doma. Že 52 let deluje ta skupnost, aktivna in prijazna, ki je tudi to nedeljo z odprtimi rokami sprejela praznik in rojake v svoje območje.

Že več dni prej, pa tudi zgodaj to nedeljo, so domači pridno pripravljali vse, da je Dom blestel, ko so po deseti uri začeli prihajati gostje. Vsak je bil pri vhodu prijazno sprejet in je dobil značko Slovenskega dne in ličen program (originalno oblikovanje Irene Žužek).

ODPRTJE IN MAŠA

Dvorišče se je polnilo z gosti. Izredno je bilo število narodnih noš in zastavonoš domačega in prijateljskih Domov, da je bilo vse slavnostno, ko se je malo po pol enajsti uri začel obred. Slomškov dom je bil praznično oblečen. Povsod so visele slovenske zastavice, in rože so ozaljšale prijetno okolje. Napovedovala je prof. Neda Vesel Dolenc, ki je pozdravila goste, člane in prijatelje Doma. Med prisotnimi so se med drugim nahajali veleposlanik RS Tomaž Mencin in gospa, murskosoboški škof dr. Peter Štumpf, ter tudi številni gostje iz Slovenije.

Ob zvokih smo zapeli najprej argentinsko, nato sloven-

Otvoritev likovne razstave

sko himno, medtem ko sta predsednik krovne organizacije Zedinjene Slovenije Franci Žnidar, in predsednik Slomškovega doma mag. Pavel Brula, dvignila na drog slovensko in argentinsko zastavo. Ganljiv je bil pogled in globoko v srce vedno sega ta trenutek. Takoj nato je predsednik Doma izrekel gostom priručno dobrodošlico in želel vsem obiskovalcem lep dan.

Po dvigu zastav so se vsi navzoči v sprevodu pomaknili z zgornjo dvorano, kjer je sledila slovesna koncelebrirana sveta maša. Daroval jo je škof msgr. Dr. Peter Štumpf, ob somaševanju vicedelegata dušnega pastirstva g. Francija Cukjati, župnika Stanislava Onušiča, g. Daneta Vrečarja SDB in g. Cirila Murna.

V cerkvenem nagovoru je g. škof povedal, da prinaša pozdrava Slovenske škofovske konference vsem rojakom v Argentini. Svoje misli je navezal na nedeljski evangelij.

Tudi v današnjem svetu vlada razklanost zaradi vere, celo v družinah. Obstoj ima smisel samo v Bogu; vse drugo bo prešlo. Krščanstvo je dojelo smisel življenja - ljubezen do Boga in do bližnjega. Priti moramo do osebne vere. Verska nevednost vodi v zmedo; ne smemo ostati le pri zunanjih običajih. Slomšku je bila vera največja dobrina, največja vrednota. Krščansko življenje je biti s Kristusom, v Kristusu. Verska vzgoja je najvažnejša dolžnost staršev. Skupno naj se družina udeleži nedeljske svete maše. Tudi naši skupni domovi naj bodo središča verskega življenja in kulture. Potem je naročil: »Radi imejte Mater Marijo, se ji priporočajte. Poslušajte in ljubite svetega očeta Franciška in živite po Slomškovem naročilu: 'Sveta vera naj vam bo luč, do srečne večnosti'.«

Bogoslužno slavlje je z mogočnim petjem povzdignil Mešani pevski zbor Slomškovega doma EX CORDE pod vodstvom Marte Selan Brula.

LIKOVNA RAZSTAVA

V Slomškovem domu je že tradicija, da za obletnice organizirajo razstave, pri katerih sodelujejo umetniki njihovega okrožja. Tudi letos so se izkazali in kar osem jih je predstavilo svoja dela. To so bili Andrea Quadri Brula, Helena Klemenc, Tone Kržišnik, Helena Loboda Oblak, Vera Rupar Bohinc, Mirjam Šeme, Irena Žužek in

Andrejka Dolinar.

Razstavo je organizirala in pripravila Andrejka Dolinar, ki je tudi spregovorila besede ob odprtju. Predstavila je vsakega umetnika posebej in razložila njegov stil in tehniko. Ob koncu pa je prebrala nekaj odlomkov iz pisma papeža Janeza Pavla II umetnikom. Zaključila je z osrednjo mislijo tega pisma: »Umetniki z vsega sveta, naj vse vaše zelo različne poti vodijo k tistemu neskončnemu Oceanu lepote, kjer se čudenje spremeni v sveto spoštovanje, v zanos, v nepopisno veselje.« ...

Obiskovalci so si z zanimanjem ogledali razstavljenega dela in navdušeno komentirali stvaritve ramoških umetnikov.

KOSILO IN ODMOR

Po ogledu razstave smo posedli ob mizah, postavljenih v spodnjih prostorih. Ramoške kuharice pa tudi pridni moške so se izkazali, prav tako kot mladina, ki je prijazno prinašala razne dobrote na mizo. Gostje so se dobro počutili in se kar dolgo zapletli v pogovor.

Medtem je Slomškov dom žarel! Po eni strani ob toplini sonca, po drugi pa od sreče in veselja ob slavlju obletnice in slovenskega dne. Gostje so še kramljali, domovi in ustanove pa so že na stojnicah ponujali raznovrstne dobrote, pa tudi ročna dela, knjige in zgoščenke v slovenskem jeziku pa še voščilnice. Postopoma so prihajali novi obiskovalci, ki so prihiteli na popoldanski program slavlja. Prava množica jih je bila. Res rekordno število.

POPOLDANSKI PROGRAM

Celoten potek prireditve se je razvijal na prostem, za kar je bil v ozadju vrta Slomškovega doma postavljen ogromen oder. A ob štirih je bilo sonce premočno in je kruto pripekalo. Zato se je z zamudo začel razvijati napovedani program. Povezovala ga je Andrejka Vombregar Štrfiček, ki je najprej pozdravila častne goste na tej prireditvi: veleposlanik RS v Argentini g. Tomaž Mencin in gospa; predsednik Zedinjene Slovenije Franci Žnidar in gospa; škof msgr. dr. Peter Štumpf ter župnika Simon Onušič in Ciril Murn; delegat dušnih pastirjev msgr. Dr. Jure Rode ter dušni pastir Slomškovega doma g. Franci Cukjati; častni član in boter Doma g. Herman Zupan in gospa; nato pa vsi predsedniki bratskih domov in organizacij.

Sledila sta pozdrav domačega predsednika mag. Pavla Brule in nagovor predsednika Zedinjene Slovenije Francija Žnidarja. Nato je povzel besedo veleposlanik Tomaž Mencin, ki je pohvalno ocenil delo skupnosti, iz katere izžareva ljubezen do narodnih izročil. Pohvalil je delo mladih in želel, da bi slovenska beseda še dolgo povezovala mlade in starejše. Nato je poklical na oder voditeljico Prešernove šole s Pristave, Nadico Kopač Grohar, ter ji izročil priznanje Urada za Slovence po svetu. Prešernova šola je na-

meč v letošnjem letu praznovala svojo 60-letnico.

Sledil je slavnostni govor, ki ga je podal Tone Rode. Objavljamo ga v celoti na uvodnem mestu in tretji strani.

»DVE NEVESTI«

Napočil je zelo pričakovani trenutek odrske igre. Obiskovalci so nestrpno pričakovali, da se je odprl zastor. Napovedana je bila komedija »Dve nevesti«, katere avtor je Cvetko Golar. Igro je izbral, zamislil potek in režiral Marcelo Brula. To je bil dodaten dejavnik privlačnosti, saj je Marcelo priznan režiser, ki se je tudi že večkrat izkazal s komedijami, pa tudi muzikali. Igro si je zamislil kot burko,

Med sveto mašo v gornji dvorani

v kateri igralci pretiravajo geste in govor, kar privede do izredno komičnih situacij, včasih tudi protislovij, vedno pa do obilnega smeha med publiko.

V tej ljudski igri v treh dejanjih se predstavijo smešni zapleti revne kmečke družine, ki želi s prevaro poročiti svojo hčer z domnevno bogatim gruntarjem, da bi se tako rešila iz denarnih težav. Kot vedno ima laž kratke noge in se v teku zgodbe vse drugače izteče.

Režiser je posrečeno izbral igralce tako, da je vsak popolnoma odgovarjal svoji vlogi. Pomešal je že zelo izkušene igralce z nekaterimi mlajšimi, a zelo obetajočimi, in igro pripeljal do uspešnega zaključka.

Kar pogledjmo nastopajoče. Luka Melhar - bajtar (Jože Oblak) je bil vredno prikazan v svojih težavah, nagnjenju k pijančevanju in pod copato žene in hčera. Marjana Melhar - njegova žena (Silvi Škerlj) je odlično obvladala odrski prostor in prepričljivo dokazala, kdo pri hiši »nosi hlače«. Njuni hčerki, Lizo in Minico, sta uprizorili Nevenka Belič in Maja Podržaj. Drzno sta se vživeli vsaka v svojo vlogo in uspešno držali potek trenja in pokazali, kako tekmuje za premoč in v njunih ljubezenskih težnjah.

Osrednja osebnost igre je bil gotovo večji in nešteto krat preizkušeni igrlec Tone Podržaj, ki je poosebljal bogatega gruntarja Napaljona. Prepričljivo je podal samozavestnega vaškega mogotca, ki z močjo svojega premoženja preživlja vdovstvo ter snubi (in doseže) prednost mladega dekleta. Posnema ga sin Nace (Erik Oblak), ki preprosto izraža svojo ljubezen, zaidi v spor z očetom, a vztraja do srečnega konca. Napetost me njima je bila dostojno podana. Na drugem koncu tega vaškega socialnega stanja se nahajata reven hribovski kmet Miha (Niko Stariha) ter njegov stric Andrejka (Štefan Godec). Na njunih ramenih je slo-nel velik del odgovornosti, da je komedija postala burka. Odlično sta do skrajnosti gnala pretiravanje karakterjev in se lepo dopolnjevala s krohotanjem, vzkliki in prepričljivo neumnostjo in (ni kaj dodala) neotesanostjo. Potovka

Pavel Brula odvarja popoldanski program

ih misli obraz«

Neža (Angelika Smole Selan) se je spretno sukala v vlogi »Celestine« in prepričala tako igralce kot publiko. Zasedbo vlog sta uspešno dopolnila še mlinarjev sin Peter (Pavel Grohar) in hribovski kmet Tone Rožnik (Damijan Loboda), potrebna v igri zavajanja in prevar. Njuna osebnost je bila manj pretirana, a dovolj prepričljiva, da je celotna zasedba dosegla svoj namen. Posebej naj poudarimo jasno in razločno, pa tudi jezikovno pravilno izgovarjavo, kar je posebej pohvalno zlasti pri mlajših igralcih.

Kot smo omenili, je bil oder na prostem, kar je dalo igri poseben pečat. Zato pa je bila še bolj zahtevna izvedba velike scene, ki jo je mojstrsko (kot že mnogo-krat) zastavila Andrea Quadri Brula. Tako celotna slika, kot minimalni detajli kulis in zgradb, so dopolnili uspeh nastopa.

Čestitke vsem, seveda na prvem mestu Režiserju. Marcelo Brula je znova dokazal, da uspe v vsakem odr-

skem projektu, ki si ga zastavi. Naj pohvalimo še zamisel, da se čas med obema odmoroma napolni s folklornim nastopom mladih plesalcev, ki so tako dopolnili dvojno funkcijo in želi priznanje publike. Ploskanje se je še stopnjevalo ob koncu, ko so v tradicionalnem prihodu na oder igralci želi hvaležnost občinstva

Nevidni sodelavci so doprinesli svoj del k uspehu nastopa. Naj jih vsaj omenimo:

kostumografija, Marjana Modic Cestnik; odrski tehniki Aleks Kastelic, Miha Podržaj, Karel Pregelj, Jože Lenarčič, Oskar Pregelj, Edi Cestnik, Dani Cestnik, Toni Javoršek, Marjan Petkovšek, Andrej Osterc, Janko Žnidaršič in sodelavci; šepetalka Marija Novak Kinkel; koreografija Mirjam Mehle Javoršek; plesali so Mladi Slomškovega doma; pričeške je imela na skrbi Ljudmila Smrdelj; rekvizite pa Monika Vitrih Koželnik. Omenimo še luči (Dani Cestnik) in zvok (Audio Pristava, s tehničnim pripomočkom Zedinjene Slovenije), ki je bil bistven, da so gledalci lahko vredno sledili igri.

Sledile so zahvale nastopajočim in sodelavcem, pa tudi onim, ki so dopoldan sodelovali pri pripravi maše, pa še kuharski ekipi in mladim strežnikom.

A s tem program še ni bil končan. Ko so gostje že posedali okoli miz in uživali raznovrstne dobrote domačih kuhinj (in kleti), so se na odru in pred njim razvrstili zaporedoma kar tri folklorne skupine: Mladika iz San Justa (vodi Mirjam Mehle Javoršek), Maribor iz Carapachaja (vodi Ani Senovršnik) in Folklorna Skupina Pristava (vodi Marcelo Carte). Drug za drugim so se vrstili folklorni plesi raznih slovenskih pokrajin, plesalci pa dosegli toplo odobravanje gostov. Ob koncu so se pa še skupno in vsak posebej fotografirali s škofom Štumpfom - za trajen spomin.

Kaj še? Na vrtu Slomškovega doma je ves dan bila na

Igralci uživajo priznanje publike

Častni gostje v prvih vrstah

ogled razstava slik in rož projekta »Vsak je lahko dober vrtnar«, ki so ga izvedle Gabrijela Tomazin Kastelic, Andrea Quadri Brula, Andrejka Vombergar Štrfček in Damijan Loboda s pomočniki.

V vrtenju in ob prijetni glasbi (Baires Polka) se je zaključil letošnji Slovenski dan in obletnica Slomškovega doma. Dokaz, da še živimo in gradimo obzorje prihodnosti.

t. m.

Fotografije Marko Vombergar

Veleposlanik Tomaž Mencin izroča priznanje Nadici Kopač Grohar

Škof Štumpf s člani folklornih skupin

MEDORGANIZACIJSKI SVET - SKA

Srečanje s škofom dr. Štumpfom

Z navdušenjem smo pričakovali srečanje s sobotskim škofom dr. Petrom Štumpfom, v soboto, 16. novembra ob 19. uri v Slovenski hiši. Zaradi nepričakovanih okoliščin sta se združili obe organizaciji v pripravi tega večera.

Ob 19. uri je v Cerkvi Marije Pomagaj pričela sv. maša. Mašo je daroval naš visoki gost, ob somaševanju delegata dr. Jureta Rodeta in mag. Simona Onušiča. Za ubrano petje je poskrbel Andrej Selan.

Po končani maši se je publika pomaknila v dvorano dr. Gregorija Rožmana. Povezovalci večera, novinar Tone Mizerit, je izrekel dr. Petru Štumpfu, ki je zadolžen za pastoralni stik s Slovenci po svetu, pozdravne besede. Imenoval je vse naše Domove in ustanove, katerih predstavniki so prišli, da izpričajo zvestobo veri, krščanskim vrednotam in slovenstvu. Nato je predsednik Zedinjene Slovenije prof. Franci Žnidar pozdravil škofa Štumpfa z vsebinsko bogatim nagovorom (ki je bil objavljen v zadnji št. Sv. Slovenije).

Potem je škofa pozdravila predsednica SKA dr. Katica Cukjati. V kratkih obrisih je podala njegov življenjepis s poudarkom, da poleg tega, da je škof v Murski Soboti, je bil tudi rojen na pomurskih tleh.

Ob tem uvodu, pa je škof Štumpf, ki je imel že pripravljen svoj referat, čutil potrebo, da nam najprej približa in predstavi to trdoživo slovensko pokrajino ob madžarski in hrvaški meji, ki jo pa nekateri označujejo kot res nekaj posebnega v primerjavi z ostalimi pokrajinami. Približal nam je najvažnejše zgodovinske mejnike, od Kocljeve kneževine do več kot tisoč let madžarskega pritiska na političnem, gospodarskem in kulturnem področju. Saj se je Prekmurje priključilo jugoslovanski kraljevini šele po prvi svetovni vojni. Prekmurci slovenskega porekla so skozi stoletja vztrajno in z veliko ljubeznijo gojili slovenski jezik, v katerem so ohranili vrsto staroslovanskih besed. Pisali so knjige v narečju z madžarskim črkopisom. Omenil je pomen templarjev, protestantske reforme, ver-

ske katoliške obnove, pomen salezijancev, bogato publicistiko, čitalnice, zahteve v letu 1848, vlogo Jožeta Klekla in še marsikaj pomembnega. Prekmurje se predstavlja kot mozaik tudi v verskem pogledu, kjer so prebivalci katoličani, kalvinisti in luteranci. Prekmurje je tudi bogato kar se tiče duhovniških poklicev.

Škof pa se je v drugem delu svojega podajanja dotaknil delikatne teme odstopa ljubljanskega nadškofa dr. Antona Stresa in mariborskega nadškofa dr. Marjana Turnška. Razlaga dr. Štumpfa je bila jasna in modra. Razložil je zakaj in kako se je mariborska nadškofija zapletla v investicije v delnice Zvon 1 in Zvon 2 ter z bančnimi posojili. Obratovanje teh holdingov je pa pustilo finančni primanjkljaj, ki je prizadel tudi vrsto malih delničarjev. Označil je, da je bila s strani verskih krogov največja napaka naivnost, preveliko zaupanje v finančne poslovneže, ki pa morda tega zaupanja niso bili vredni. Ta dogodek je povzročil v celotni slovenski družbi ogorčenje in nelagodnost. V veliki gesti poniznosti in pokorščine do sv. Cerkve sta omenjena nadškofa podala svoj odstop in kot predstavnika teh nadškofij prevzela odgovornost, čeprav na noben način nista bila subjektivno kriva.

Nadškofa sta tako pokazala pravi čut do Cerkve in sprejela sklep sv. očeta, da bi Cerkev na Slovenskem lahko še naprej delovala brez očitkov, svobodnejše in tudi previdnejše.

V zadnjem delu svojih misli, pa nas je škof dr. Peter Štumpf razveselil z ugotovitvijo, kako pozitiven odmev ima papež Frančišek v Sloveniji - še prav posebno med mladino, ko je osvetlil novo pot v Cerkvi: poglobitev v duhovnosti, zanimanje za najbolj potrebne telesno in duševno, strpnost, dialog in prizadevanje za mir na svetu.

Po izredno zanimivem predavanju, ki je bil nagrajen z aplavzi, so obiskovalci večera imeli priložnost, da so se osebno pogovarjala s škofom Štumpfom ob okusnem prigrizku.

Res krasno srečanje v vseh ozirih!

K.C.

Največja paša za oči?

Za najlepšo slovensko knjigo je komisija Zbornice knjižnih založnikov in knjižničarjev izbrala v samozaložbi izdano kuharico Klemna Koširja FAO 37.2.1, divji Jadran. Poleg glavne so na knjižnem sejmu podelili še osem nagrad.

Za oblikovanje in ilustracije dela FAO 37.2.1, divji Jadran je poskrbela Barbara Ogrič Markež. Po podelitvi nagrad je potekal pogovor z ustvarjalci najlepše knjige: poleg že omenjenih je tu še Janez Marolt, ki je skupaj s Koširjem avtor fotografij. Knjiga nima klasičnih platnic, kar kaže na odprt, surov in nedokončan prostor, v katerega vstopa. Knjiga je nekakšna monografija o ribah in kuharica obenem. Poleg osnovne različice je bilo izdanih tudi 200 unikatnih izvodov z ročno izdelano „naslovnico“.

Nagrado za najlepšo slovensko knjigo v kategoriji književnost je kot posamezna knjiga prejelo delo Slovenski in portugalski pesniki XX. stoletja, ki je izšlo v sozaložništvu EPK-jev Maribor in Guimaraes, oblikoval pa ga je Claudio Rodrigues. Med zbirkami je komisijo prepričala Žepna Beletrina 2013 Študentske založbe, ki jo je oblikovala Maja Licul.

V kategoriji znanstvena in stvarna literatura je komisija nagradila oblikovanje Lene Likar v knjigi Slovenska pisateljska pot, ki sta jo izdala založba Didakta in Društvo slovenskih pisateljev.

V kategoriji knjige za otroke in mladino so nagradili knjigo Matura 2014, ki jo je oblikovala Sanja Janša (Mladinska knjiga), med nagrajenimi

monografijami in bibliofilskimi izdajami pa so Fragmenti predsokratikov, ki sta jih za Študentsko založbo oblikovala Liculova in Lucijan Bratuš.

Najlepša slovenska knjiga je prejela tudi nagrado v kategoriji poljudnih knjig, v kategoriji učbenikov pa so nagradili delo Obvladam, in sicer tako idejno zasnovano naslovnice učbenika, ki je delo Mojce Bizjak, kot notranjost, ki jo je oblikovala Alma Urbanija Bajde.

Za najlepši strip so razglasili Založeni raj Izarja Lunačka, ki ga je za Forum Ljubljana oblikoval studio IlovvarStritar, v kategoriji e-knjige pa žirija ni podelila nagrade.

Letošnjo žirijo so sestavljali Boštjan Botas Kenda (predsednik), Evita Lukež in Domen Fras. Pri delu so komisiji - kot je na podelitvi nagrad povedal Botas Kenda - pomagali študentje oblikovanja.

Letos so se odločili, da nagrade podelijo šele med sejmom in ne na uvodni slovesnosti, kot je bila navada do zdaj. S tem so v precep vzeli vso knjižno produkcijo, ki je na ogled na sejmu, k predstavitvi produkcije pa so povabili tudi založnike, ki na sejmu nimajo svoje stojnice, je povedal predsednik žirije.

ANDREJ MAKEK 28/11/1933 → 28/11/2013 = 80 let !!!!!

Rodil se je v Devici Mariji v Polju kot tretji otrok Vinka in Terezije. Brata Cenka je zgubil zelo zgodaj, ker so ga ubili partizani. S starši in sestro Makso je maja 1945 odšel iz Slovenije in živel na Koroškem v Avstriji do leta 1949, ko je vsa družina odpotovala v Argentino. Med vojno se je družina Makek morala večkrat seliti. Pri eni od teh selitev je Andrej našel škaflo akvarelov, ki je v njem vzbudila željo po slikanju. To škaflo je obdržal med svojo skromno prtljago, ko so morali bežati iz rodne Slovenije.

Učil se je različnih tehnik slikarstva v begunski gimnaziji v Peggezu in leta 1955 v slikarski šoli Slovenske Kulturne Akcije v Buenos Airesu. Slika z oljem, akvareli, kredo in akrili in v tem času je ustvaril več kot 250 slik. Ilustriral je več knjig, mnogo programov in razglednic. Sodeloval je pri 50 samostojnih in skupinskih razstavah. Razstavljal je v mestu Buenos Aires, predmestju Buenos Airesa, v Barilochoh in v Sloveniji. Udejstvoval se je tudi v glasbi kot zborovski pevec, občasno je igral v gledališču in delal scenerije.

Zelo zgodaj v življenju je začel delati, najprej kot pleskar v šoli in potem kot kovinar - strugar. Nima univerzitetne izobrazbe, vendar je vse življenje željan znanja !! in je kot samouk sposoben narediti skoraj vsako stvar, za katero ga prosiš ali katero si sam zaželi.

Vzdržuje lastne hiše in hiše otrok. Popraviti zna skoraj vse, pa naj bo elektrika, plin, voda, les, ali zid. Zgradil si je jadnico. Naredil si je žago za obdelovanje lesa, da si je opremil hišo z omarami; Naredil je pripomoček za dviganje in premeščanje invalida, kot pomoč prijateljevi ženi; naredil je propeler za generator, mnogo kovanih ograj in okenskih zaščit, okvire za slike, operacijske instrumente... če ga nekaj prosiš, nekaj, kar mora on ustvariti, par dni razmišlja, riše in meri in potem prav gotovo naredi nekaj originalnega.

Leta 1953 je spoznal Polono. Poročila sta se leta 1958 in si začela ustvarjati družino. Za svoj kraj na svetu je izbral Ciudad Jardín, Palomar, kjer še danes živi in ustvarja. Čeprav je prevozil Patagonijo in spoznal skoraj vso Argentino, ima hišo in del srca v Barilochoh, kamor je leta in leta vozil svojo družino na najlepše počitnice in kjer še danes uživa v ribolovu in ustvarjanju svojih slik. Imel je in še vedno ima veliko znancev in mnogo prijateljev in tudi tiste, ki so že odšli, ohranja v svojem srcu in se jih velikokrat spomni s simpatičnimi anekdotami.

Andrejeve lastnosti so: poštenost, spoštovanje, duševnost, ljubezen, potrpljenje in veselje.

ISKRENE ČESTITKE!! želimo ti VSE najboljše in upamo, da nas boš spremljal še mnogo let!

Polona
Andrej in Ani, Lučka, Cecilija in Ricardo
Carol, Marjan, Sofija, Tomi.

NOVICE IZ SLOVENIJE

V POMOČ BEGUNCEM

Slovenska ladja Triglav bo v italijanske vode pri Lampedusi predvidoma priplula 15. decembra in tam ostala do konca januarja. Operacija pomoči beguncem v Sredozemlju naj bi stala okoli pol milijona evrov, a podrobnosti se še usklajuje v pogovorih o meddržavnem sporazumu z Italijo, je pojasnil obrambni minister Roman Jakič. Poudaril je še, da begunci v Sredozemlju niso italijanski problem, temveč problem EZ.

ZAŠČITEN SLOVENSKI MED

Evropska komisija je v uradnem listu EZ objavila registracijo slovenskega medu. Slovenski med se pridobiva na območju Slovenije, zanj pa so značilne visoko kakovostne zahteve, saj vsebuje manj kot 18,6 odstotka vode in manj kot 15 miligramov hidroksimetilfurfurala na kilogram.

To je že 19. slovenski proizvod, zaščiten na ravni EZ. Ostali so: ekstra deviško oljčno olje Slovenske Istre, nanoški sir, kočevski gozdni med, tolminc, bovški sir, kraški med, mohant, prleška tünka, zgornjesavinjski želodec, šebreljski želodec, ptujski lük, kraški pršut, kraški zašink, štajersko prekmursko bučno olje, kraška panceta, belokranjska pogača, idrijski žlikrofi in prekmurska gibanica.

NOVA SODNA STAVBA

Nova ljubljanska sodna stavba bo, kot kaže, stala za Bežigradom, med Topniško ulico in Dunajsko cesto. Okvirna vrednost projekta je 123,5 milijona evrov, je napovedal pravosodni minister Senko Pličanič, zgrajena naj bi bila do leta 2017. Do tega leta naj bi stali tudi novi ljubljanski zapor. Vrednost projekta je okoli 40 milijonov evrov.

PO SVETU

VSAK RAZUME PO SVOJE

Izrael je izrazil zaskrbljenost zaradi dogovora šestih držav z Iranom glede jedrskega programa. Premier Benjamin Netanjahu je sporazum označil za zgodovinsko napako. V Iranu pa dogovor pozdravljajo, saj odpravlja sankcije. Voditelji ZDA in Irana so sicer v prvih odzivih dogovor razumeli vsak po svoje. Evropska unija bo del sankcij proti Iranu odpravila najverjetneje decembra. Ameriški predsednik Barack Obama in izraelski premier Benjamin Netanjahu sta se strinjala, da še naprej delita isti cilj - preprečiti Iranu, da pride do jedrskega orožja. Natanjahu, ki sicer ne podpira sporazuma, ima podporo v Savdski Arabiji in v ameriškem kongresu. Kot smo že poročali je Iran v dogovoru pristal, da bo za obdobje šestih mesecev omejil svoj jedrski program in odprl vrata dodatnim mednarodnim inšpekcijam. V zameno pa bo šesterica velesil prekinila nekatere od sankcij, ki jih je uvedla zaradi spornih jedrskih aktivnosti.

UKRAJINCI ZA IN PROTI PRIDRUŽITVI

V Kijevu so se v ponedeljek nadaljevali protesti, na katerih prozahodno usmerjeni Ukrajinci protestirajo proti odločitvi vlade, da ustavi priprave na podpis pridružitvenega sporazuma z Evropsko unijo. Pred sedežem vlade v prestolnici je prišlo tudi do spopadov med protestniki in policijo, ki je uporabila solzivec. Na protestih pa je odločitvi vlade nasprotovala tudi hči nekdanje premierke. Več deset tisoč protestnikov pa je zahtevalo tudi odstop predsednika Viktorja Janukoviča in izpustitev nekdanje premierke Julije Timošenko iz zapore. Viktorja Janukoviča je potrebno prisiliti, da spremeni to ponižujočo odločitev in da 29. novembra v Vilni podpiše pridružitveni sporazum z Evropsko unijo.

OBZORJE 2020

Evropski parlament je potrdil novi program Evropske unije za raziskave in inovacije z imenom Obzorje 2020. V sedemletnem obdobju bo za ta projekt namenjenih skoraj 80 milijard evrov. Članice morajo zdaj prižgati še zadnjo zeleno luč pred objavo prvih razpisov, predvideno za 11. december. Bruselj bo program uradno zagnal 1. januarja, predstavitev programa po državah pa že potekajo. Gre za največji raziskovalni program unije do sedaj, ki bo imel na voljo za 30 odstotkov več sredstev, kot v predhodnem programu.

VARČEVANJE NE SPREJME IZJEM

Več tisoč pripadnikov portugalskih varnostnih sil se je zbralo pred poslopjem parlamenta v Lizboni. Policisti, pazniki in cariniki so ogorčeni zaradi napovedanega znižanja plač in pokojnin. Portugalska namreč od leta 2011 v zamenjavo za 78 milijonov evrov mednarodne pomoči izvaja ostre varčevalne ukrepe. Vlada vztraja, da policisti pri tem niso nikakršna izjema.

MIROVNA KONFERENCA BO JANUARJA

Sirska vlada in predstavniki sirske opozicije se bodo na

PISALI SMO PRED 50 LETI

SLOVENC V ARGENTINI

Sedmi mladinski dan v Mendoza. Osrednja vsakoletna prireditev, ki razgiblje in zbere pod krovom našega Doma vselej največ ljudi vseh slojev in starosti, so naši mladinski dnevi. ... Letošnji so se vršili pod osnovnim geslom: Ciril-Metod, varujta naš dom in rod!

Po sv. maši so se zbrali vsi fantje in dekleta v Domu k skupnemu zajtrku. Tam jih je že pričakoval dr. Tine Debeljak, ki je medtem prispel iz Buenos Airesa in je tudi letos imel osrednje predavanje na sobotnem mladinskem zborovanju, ki se je pričelo takoj po zajtrku v dvorani. Po skupni molitvi k sv. Duhu so vsi navzoči zapeli: »Naprej, zastava slave!«

Pri dolgi mizi, prekriti z veliko narodno zastavo, so zavzeli častna mesta predavatelj dr. Tine Debeljak, č. g. Jože Horn, prof. B. Bajuk in predsedstvo pripravljalnega odbora predsednik Jure Bajuk in predsednica Rezika Štirn. ...

Počitnice v cordobskih gorah. Slovenski počitniški dom bo odprt od 26. Decembra do konca februarja. Kdor se želi odpočiti in si utrditi zdravje v miru ter gorskem zraku, naj takoj priporočeno (certificirano) sporoči dan prihoda in vrnitve ter število oseb na naslov: Dr. Rudolf Hanželič, San Esteban, Sierras de Córdoba.

Osebnostne novice. Družinska sreča. V družini Valentina Javorška in njegove žene ge. Francke roj. Stanonik sta se rodila sinček Valentin-Marijan in hčerka Ana-Marija; družino Alojzija Hvalice in njegove žene ge. Pavle Stanonik je razveselil sin Anton Marijan; v družini Alojzija Sholaris in njegove žene ge. Katarine roj. Masotti so pa dobili hčerko Elizabeto. Srečnim družinam naše čestitke!

San Martin. Martinovanje je postala v slovenskem domu redna vsakoletna prireditev, na kateri se rojaki srečajo in po domače pogovorijo. Letošnje martinovanje, ki je bilo preteklo nedeljo, je tudi bilo v tem znamenju. Prišlo je lepo število rojakov, ki so se ob gosji pečenki pogovorili o tem in onem. Dopoldanski nalive so napovedovali slab dan, toda popoldne in zvečer se je zjasnilo in so gostje vztrajali na prostem do polnoči, ko se je prireditev zaključila.

(Svobodna Slovenija, 14. novembra 1963 - Št. 46)

mirovni konferenci v Ženevi sešli 22. januarja prihodnje leto. Generalni sekretar Združenih narodov Ban Ki Moon pa je prelomno konferenco, prvo srečanje vlade in opozicije od začetka že 32 mesecev trajajoče državljanske vojne, označil za misijo upanja. Poudaril je nujnost zagotovitve varnosti in miru vsem Sircem. Ob tem pa izrazil upanje, da pogajalci iz Sirije v Ženevo prihajajo z resnim namenom končati vojno, ki je terjala že več kot 100 tisoč mrtvih, skoraj devet milijonov beguncev ter nešteto pogrešanih in zaprtih.

BOJ PROTI PODNEBNIM SPREMEBAM

Na podnebni konferenci Združenih narodov v Varšavi so po maratonskih pogajanjih dosegli dogovor, ki odpira pot za sklenitev ambicioznega globalnega podnebnega sporazuma, s katerimi bi segrevanje ozračja omejili na dve stopinji Celzija. Konferenco so zaznamovala nesoglasja med bogatejšimi in revnejšimi državami o prispevku za boj proti podnebnim spremembam. Sprejeli so tudi dogovor o finančni pomoči bogatejših držav revnejšim. Mednarodna skupnost se je v Varšavi zavezala, da bodo čez dve leti v Parizu sprejeli sporazum o zmanjšanju emisij toplogrednih plinov, ki bo stopil v veljavo leta 2020 in ki bo za vse dovolj zavezujoč, da se bo segrevanje ozračja omejilo pri dveh stopinjah Celzija glede na čas pred industrijsko dobo.

RESUMEN DE ESTA EDICION

EN EL HORROR DEL FUEGO

70 años han pasado desde la muerte del poeta France Balantič, quién nació en 1921 en Kamnik. Estudiaba lenguas eslavas cuando los italianos lo detienen y llevan al campo de concentración en Gonars. Tras su regreso, decide unirse a la guardia local (vaške straže, posterior domobranci). Unos días antes de cumplir 22 años, los partisanos cercan e incendian la casa donde estaba el poeta y sus compañeros... En el aniversario de su muerte, la editorial Družina publicó una monografía cuyo autor es France Pibernik - gran conocedor del poeta. En el libro hay abundante material manuscrito, documentos, cartas y fotografías. France Balantič comenzó a publicar sus poesías en 1940; sus influencias provenían de la tradición expresionista y católica. En cuanto a su forma, es uno de los mejores sonetistas eslovenos. En Eslovenia de la posguerra fue ignorado y prohibido, en el exilio democrático estuvo siempre presente. En Buenos Aires la Acción cultural eslovena publicó una colección de sus poemas (Dr. Tine Debeljak) y uno de los cursos de idioma esloveno lleva su nombre. Además de la monografía, se completaron y reimprimieron las Obras completas de Balantič. En las Obras completas de poetas y escritores eslovenos (más de 250 volúmenes) en 60 años, sólo se reeditaron cinco autores. A esta lista se sumó este año F. Balantič, pese a que su obra se unió tardíamente a los clásicos de Eslovenia. El gran trabajo de Pibernik y lo rápido que se agotó la primera edición, lograron que se imprima una nueva y mejorada edición de sus obras. (Pág. 2)

LOS ESLOVENOS FESTEJARON SU DIA

El pasado 17 de noviembre la colectividad eslovena se vistió de fiesta. En el centro esloveno de Ramos Mejía, conjuntamente con su aniversario Nro. 52, se celebró el 58º Día de los Eslovenos. La jornada, soleada por cierto, comenzó con la bienvenida y el izamiento de las banderas y siguió con la misa en agradecimiento, que celebró el obispo Dr. Peter Štumpf, acompañado por el vicellegado Francisco Cukjati y otros sacerdotes. Poco antes del almuerzo, se realizó la apertura de la muestra de arte (8 artistas del centro esloveno). En horas de la tarde se dio comienzo al programa cultural. Las palabras centrales estuvieron a cargo de Tone Rode y luego todos los presentes asistieron a la representación teatral de la comedia "Dve nevesti", dirigida por Marcelo Brula. Cuando el sol caía en el horizonte, los grupos folclóricos amenizaron la jornada. (Pág. 4-5)

REUNIÓN CON EL OBISPO

El pasado sábado 16 de noviembre se concretó el esperado encuentro con el obispo esloveno de Murska Sobota, Dr. Peter Štumpf. Por cuestiones climáticas, el vuelo tuvo una demora considerable, con lo cual dos organizaciones que deseaban el encuentro se unieron para su organización. Así fue como los representantes del Consejo de Instituciones, junto con la Acción cultural eslovena participaron de la reunión con el obispo responsable del contacto pastoral con los eslovenos por el mundo. Durante la velada el Dr. Štumpf describió la región de Prekmurje, de donde él es obispo y se refirió al tema de la renuncia de dos arzobispos eslovenos con una clara explicación sobre el tema. En una última parte, relató el impacto positivo del papa Francisco en los jóvenes eslovenos. (Pág. 6)

LLAMADO DE LA OFICINA PARA ESLOVENOS

La Oficina del Gobierno para los eslovenos por el mundo abrió el concurso para el financiamiento de los programas y proyectos en el año 2014, con el objetivo de fomentar y promover las actividades de los eslovenos que viven fuera de Eslovenia. La fecha límite para enviar la solicitud es el 27 de diciembre de 2013. Para cualquier información, consultar en la página <http://www.uszs.gov.si> y allí buscar las condiciones del concurso o enviar un mail a urad.slovenci@gov.si o llamar a la Oficina entre las 9 y 14 horas al tel: 01 230 80 00, faks: 01 230 80 17

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE** / Director: **Antonio Mizerit** / Propietario: **Asociación Civil Eslovenia Unida** / Presidente: **Franci Znidar** / Redacción y Administración: **RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA** Tel.: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: esloveniau@sinectis.com.ar en esloveniau@gmail.com **Za Društvo ZS:** Franci Znidar / **Urednik:** Tone Mizerit

Sodelovali so še: Gregor Batagelj (dopisnik v Sloveniji), Marta Petelin, Jože Horn, Tone Rode, Marko Vombergar in Katica Cukjati. **Mediji:** STA, Radio Ognjišče, Družina.

Naročnina Svobodne Slovenije: Za Argentino, \$ 600.-; pri pošiljanju po pošti: sivi papir, \$ 820.-; beli papir \$ 930.-; Bariloche; \$ 785.-; obmejne države Argentine, 250.- US dol.; ostale države Amerike, 280.- US dol.; ostale države po svetu, 300.- US dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto, 200.- US dol. za vse države. Dolg za letnike v zaostanku se plača po ceni naročnine tekočega leta. **Svobodna Slovenija izhaja s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu RS.**

Čeke: V Argentini na ime „Asociación Civil Eslovenia Unida“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebné) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: **TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.** / California 2750-C1289ABJ Buenos Aires-Argentina / Tel.: (54-11) 4301-5040 / E-mail: info@vilko.com.ar

MALI OGLASI

TURIZEM

TURISMO BLED

EVT Leg. 12618

Dis. 2089

de Lucía Bogataj

Monseñor Marcón 3317 B, San Justo

Tel. 4441-1264/1265

GREGOR BATAGELJ, turistični vo-**dnik v Sloveniji.** Slovenski/španski

jezik. Mob.: +386-(0)31-567-098.

E-naslov: mgbatagelj@gmail.com

ZOBOZDRAVNIKI

Dr. Damijana Sparhakl - Zoboz-

dravnica - Splošna odontologija -

Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos

Mejía - Tel.: 4464-0474.

ADVOKATI

Dobovšek - odvetniki

Somellera 5507 - C1439AAO - Capi-

tal Federal - Tel/Fax 54-11-4602-7386

E-mail: estudio@estudiobovsek.

com.ar

Dr. Marjana Poznič - Odvetnica -

Uradna prevajalka za slovenski jezik.

Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-

1148 / 15-4088-5844 - mariana.poz-

znic@gmail.com

Dra. Ana C. Farreras de Kocar - Su-

cesiones - Contratos - Familia - Co-

mercial - Laboral - Civil - Jubilaciones

- Pensiones. Martes y Jueves de 15

a 18 hs. Belgrano 181 - 6º B (1704)

Ramos Mejía. Tel.: 4469-2318 Cel.:

15-6447-9683

e-mail: farrerasanac_te@yahoo.com.ar

GASTRONOMIJA

od torka

do vklju-

no sobote

od 19. ure

naprej. Praznovanja, obletnice, sre-

čanja. Cene ugodne, pristna domača

hrana in kvalitetna postrežba. Rezer-

vacije: 4658 4158. Avellana 450,

Ramos Mejía, Buenos Aires.

Planika catering - Ani Rode

Slovensko in mednarodno pecivo

po naročilu - Tel.: 4655-4422 ali 15-

4073-3495

VERA WINES - VINOTEKA

Prodaja domačih in uvoženih vin in

penin. Poroke, praznovanja, podjetni-

ška darila. Tel.: 4342-4112; Cel.: 15-

3941-0078 - info@verawines.com.

ar - Av. de Mayo 769, CABA. Od po-

nedeljka do petka od 11.30 do 19.30

ure, v sobotah pa od 10-18.ure.

POSREDOVANJA

PATAGONIA Storitve

María Cristina Breznikar Rant s.p.

Vaš kontakt v Sloveniji. Osebna po-

tovanja. Vzpostavimo stik med so-

rodniki. Pokojninski postopki, naje-

mnine in več drugih storitev. E-mail:

patagonia.storitve@yahoo.com

OSEBNE
NOVICE

Krst

V nedeljo, 24. novem-

bra, je bil krščen v sloven-

ski cerkvi Marije Pomagaj

Branko Ivan Llallire Ho-**čevár**, sin Julija Cesarja in

Sandre roj. Hočevár; botra

sta bila Janez Gabrijel Košir

in Irena Vivod roj. Oblak.

Krstil je delegat Jure Rode.

Družini čestitamo in želi-**mo srečo!**Robba končno dobil prvo
monografijo v slovenščini

Težko je razumeti, da delu Francesca Robbe, ki je bil od konca 19. stoletja cenjen kot ena osrednjih kiparskih figur na Kranjskem, v slovenščini ni bila posvečena ena sama monografija. To vrzel je po skoraj dvajsetletnem ukvarjanju z opusom baročnega kiparja zapolnil dr. Matej Klemenčič.

Francesco Robba (1698-1757), širše verjetno najbolj znan po vodnjaku, enem ključnih simbolov baročne Ljubljane, ki smo mu nadeli kar kiparjevo ime, nedvomno sodi med vidnejše umetniške osebnosti, ki so v zgodovini ustvarjale na območju današnje Slovenije.

Kipar, čigar delavnica je bila od dvajsetih do petdesetih let 18. stoletja vodilna v južnem delu habsburških dežel, je bil tema prve umetnostnozgodovinske disertacije na ljubljanski univerzi, leta 1927 jo je pri Izidorju Cankarju zagovarjal Anton Vodnik, vendar kljub več poznejšim študijam je prva monografija o Robbi izšla leta 1961 v Zagrebu. Podpisala jo je Vera Horvat Pintarič, ki si je zaradi svoje formalne analize v hrvaški umetnostni zgodovini zagotovila tako rekoč kulturni status. Knjiga je bila dolgo tudi ključen vir novih generacij slovenskih umetnostnih zgodovinarjev za študij Robbovega dela.

OBVESTILA

PETEK, 29. novembra:**Odprtje skupinske****razstave skulptur, foto-****grafij in umetniških pred-****metov, ob 19.30 v Sloven-****ski hiši.****SOBOTA, 30. novem-****bra:****Razstava SKA bo odpr-****ta od 17. do 21. ure v Slo-****venski hiši.****Zaključna prireditev****Jurčičeve šole – ABC po****slovensko****Zaključna prireditev in****prihod sv. Miklavža, ob 19.****uri v Prešernovi šoli.****NEDELJA, 1. decem-****bra:****Srečanje z zgodovinar-****ji in novinarjem, ob 10.****uri v Našem domu San Ju-****sto.****Zaključna prireditev****in prihod sv. Miklavža, ob****18. uri v Balantičevi šoli.****SOBOTA, 7. decem-****bra:****Zaključna prireditev****in prihod sv. Miklavža, ob****18. uri v Slomškovi šoli.****Zaključna prireditev****in prihod sv. Miklavža,****ob 18.30 uri v Rožmanovi****šoli.****XXVI. Veselica naro-****dnih plesov, ob 20. uri na****Slovenski Pristavi.****Zaključna prireditev****Jegličeve šole – ABC po****slovensko, ob 9.30 uri.**VALUTNI TEČAJ
V SLOVENJI

26. novembra 2013

1 EVRO 1,35 US dolar

1 EVRO 1,43 KAD dolar

1 EVRO 8,25 ARG peso

NEDELJA, 8. decem-**bra:****Prvo sveto obhajilo****Zaključna prireditev****Baragove šole, ob 10. uri.****SOBOTA, 14. decem-****bra:****Balantičeva šola prire-****ja igro Peterčkove posle-****dnje sanje, ob 19.30 uri v****Našem domu San Justo.****NEDELJA, 15. decem-****bra:****Zlata maša dr. Jure-****ta Rodeta v cerkvi Marije****Pomagaj ob 10. uri.****Koncert Vokalne sku-****pine Muččas, ob 19. uri****v Colegio Máximo San Mi-****guel.****ČETRTEK, 19. decem-****bra.****ZSMZ San Martin****vabi na božični sestanek****v Domu ob 16h. Vsi lepo****vabljeni!****SOBOTA, 21. decem-****bra:****Božični koncert Meša-****nega pevskega zbora San****Justo in Opus cuatro, ob****20.30 uri v Našem domu****San Justo.****NEDELJA, 22. decem-****bra:****Duhovna obnova za****žene in može v Slovenski****hiši****Božični koncert v San****Martinu, ob 19. uri v za-****vodu Srca Jezusovega.****PONEDELJEK, 23. de-****cembra:****Božični koncert v Mo-****ronski stolnici ob 20.30.****V priredbi Luka Debevec****Mayer in prijatelji.****TOREK, 24. decembra:****Božična polnočnica v****slovenski cerkvi Marije****Pomagaj.**

SLOVENCİ IN ŠPORT

ZAČETNI USPEHI NA SNEGU

Slovenska reprezentanca v smučarskih skokih v postavi Jurij Tepeš, Robert Kranjec, Jaka Hvala in Peter Prevc (540,6 točke) je zmagala po prvi seriji ekipne tekme za svetovni pokal v Klingenthalu. Nadaljevanje je zaradi premočnega vetra odpadlo, Slovenci pa so tako slavili zmago pred Nemci (528,3) in Japonci (523,6).

V uvodni posamični preizkušnji pa je Jurij Tepeš končal na tretjem mestu. Zmagal je Poljak Krzysztof Biegun pred Nemcem Andreasom Wellingerjem. Prireditelji so sicer imeli spet ogromno težav z vetrom, po številnih prestavitvah začetka serije so na koncu izvedli le eno.

Slovenski smučarski tekačici Vesna Fabjan in Katja Višnar sta se dobro odrezali na sprinterski tekmi Fis v norveškem Beitostoelnu. Fabjanova je osvojila drugo mesto, Višnarjeva pa tretje.

Jurij Tepeš

DOBRA FORMA MARATONKE

Slovenska atletinja Žana Jereb je na maratonu v francoskem La Rochellu zasedla dru-

Žana Jereb

go mesto. V času osebnega rekorda 2:38,59 je le mesec dni po ljubljanskem maratonu dokazala dobro formo. Zmagala je Etiopijka Zerfe Boku (2:38,01).

KONEC DOBER, VSE DOBRO

Slovenska reprezentanca je s tekmo proti Kanadi, proti kateri je igrala prvič, končala leto 2013. Na veselje sicer premraženih in ne ravno številnih navijačev z zmago proti 111. ekipi na lestvici Mednarodne nogometne zveze in 65. različnemu tekmeču v zgo-

dovini slovenskih reprezentančnih nastopov. Slovenija je povedla v 53. minuti, ko je s strelom z 18 metrov zadel Valter Birsá.

Selektor Katanec je pričakovano zelo premešal začetno postavo, ki je tokrat igrala v sistemu 4-4-2. V vratih je namesto Samirja Handanovića od začetka dobil priložnost Jan Oblak, v osrčju obrambe je ob Boštjanu Cesarju začel Miral Samardžić, na bokih sta bila Andraž Struna in Martin Milec, v zvezni vrsti je bil »novinec« Dalibor Stevanović, v napadu pa Roman Bezjak in povratnik Zlatko Dedić.

Podjetniki, profesionalci, rojaki
Bližajo se božični in novoletni prazniki.

Gotovo želite poslati
PRAZNIČNA VOŠČILA

svojim odjemalcem, prijateljem, znancem in rojakom. Oznaniło in Svobodna Slovenija Vam nudita to edinstveno priložnost, da na naših straneh objavite svoje voščilo in za majhen strošek pokrijete celotno slovensko skupnost.

Stopite v stik z nami, da Vam zamisel osebno razložimo.

Po telefonu: (011) 4636-0841 in (011) 4636-2421

Slovenska kulturna akcija vas

prisrčno vabi na odprtje skupinske razstave skulptur, fotografij in umetniških predmetov,

ki bo v petek, 29. novembra ob 19.30. uri,

v dvorani dr. Tineta Debeljaka v Slovenski hiši.

Razstava bo tudi odprta v soboto 30. novembra od 17. do 21. ure.

ZLATA MAŠA

Mons. Dr. JURE RODE

V cerkvi Marije Pomagaj,
nedelja 15. decembra ob 10. uri

Vsi prisrčno vabljeni!

BOŽIČNI KONCERT V SAN MARTINU

V nedeljo, 22. decembra ob 19. uri

Prisrčno vabljeni!

Vokalna skupina *Muččas* vse lepo vabi na

KONCERT

V nedeljo, 15. decembra ob 19. uri

Colegio Maximo San Miguel